

„ADMINISTRATIE” OF „INFORMATIEVERZORGING”

door Drs. Sj. Muller

Aan het einde van het lopende kalenderjaar zal het 10 jaar geleden zijn dat het huidige opleidingsprogramma voor het vak „administratieve organisatie” het licht zag; in de toelichting op dit opleidingsprogramma werd „administratie” omschreven als „het systematisch vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen en doen functioneren van een huishouding en ten behoeve van de verantwoording welke daarover moet worden afgelegd”. Het moment was blijkbaar gekomen dat er behoefte was aan een *ruime* interpretatie van dit begrip. Duidelijk blijkt dit uit het artikel dat C. L. Spits en F. D. Zandstra naar aanleiding van het gewijzigde studieprogramma in het nummer van juni 1959 van dit blad schreven onder de titel „Van inrichtingsleer naar administratieve organisatie”. Vele keren is sindsdien deze omschrijving in de kolommen van dit blad en op andere plaatsen met instemming gehanteerd; bezwaren ertegen zijn niet of nauwelijks naar voren gebracht, in elk geval niet van de zijde van accountants en administrateurs en niet in gedrukte vorm. Betekent dit dat de bovenvermelde omschrijving *algemeen* aanvaard is en nergens op bezwaren stuit? Zij die getracht hebben de omschrijving ook buiten de eigen kring of bij nieuwelingen in het vak ingang te doen vinden weten wel beter.

Na 10 jaar lijkt de tijd gekomen zich af te vragen of het niet gewenst is er rekening mee te houden dat zeker buiten de eigen vakkringen, maar ten dele ook daarbinnen, bezwaren bestaan tegen een zo ruime omschrijving van het begrip „administratie”. Hieronder vallen nl. ook handelingen als: het noteren van een verkooporder door een vertegenwoordiger, het registreren van de mate waarin de voortgang van de produktie parallel verloopt aan de daartoe opgestelde plannen, en het verwerken van gegevens t.b.v. de besturing van een chemisch proces of van een ruimteschip. Veeleer lijkt er reden om het (nog ruimere?) begrip „informatieverzorging” te hanteren als bedoeld wordt op het algemene verschijsel dat in elke organisatie gegevens verzameld, verwerkt en verschaft moeten worden als van rationeel handelen en van rationele beslissingen sprake wil zijn. De term „administratie” zou dan gereserveerd kunnen blijven:

- enerzijds voor die informatieverzorging die zich richt op het verschaffen van een bedrijfseconomisch inzicht, en op het afleggen van verantwoording;
- anderzijds voor hetgeen door Starreveld is aangeduid als „neerslag van het administreren” en „de afdeling die in het bijzonder . . . met het administreren belast is”¹⁾

Aldus zou een betere aansluiting aan het spraakgebruik verkregen kunnen worden terwijl niettemin tegemoet zou worden gekomen aan de behoefte aan een ruim begrip voor „het verzamelen en verwerken van informatie”, dat „niet zal (mag) prejudiciëren op het gebied dat . . . aan een bepaalde functionaris of aan een bepaalde afdeling”²⁾ wordt toegedacht.

Het doen vallen van *alle* informatieverzameling en -verwerking onder dezelfde omschrijving als in het dagelijks spraakgebruik wordt gehanteerd voor het aan-

¹⁾ Prof. W. Starreveld, *Leer van de administratieve organisatie*, deel I, pag. 15.

²⁾ Starreveld, t.a.p. pag. 2.

duiden van informatieverwerkingsprocessen met een specifieke inhoud (en bovendien nog zowel voor de „neerslag” van deze processen als voor de „afdeling” die over deze processen zijn wakend oog laat gaan) wekt verwarring en onnodige tegenzin bij degenen die hierin (ten onrechte) een poging zien om aan het werkgebied van de „afdeling administratie” op ongerechtvaardigde wijze uitbreiding te geven. Toevoeging van het predicaat „bestuurlijk” aan het ruime begrip „informatieverzorging” lijkt ongewenst, enerzijds omdat dit een „verlenging” in de omschrijving zou inhouden waarvan het de vraag is of die in het spraakgebruik gevolgd zou worden, anderzijds omdat dit op een niet bedoelde inperking van het ruime begrip „informatieverzorging” zou kunnen wijzen. Waar het om gaat is, dat bij de behandeling van vraagstukken op het gebied van de administratieve organisatie gebruik kan worden gemaakt van een zeer ruim begrip van het aanduiden van processen van informatieverzameling, -verwerking en -verschaffing in hun algemeenheid. Dit met het doel om duidelijk de vraag te kunnen stellen welke factoren er toe leiden dat bepaalde categorieën en gedeelten van deze processen aan een speciaal daartoe gecreëerd orgaan kunnen of zullen worden toegewezen. Gesteld zou kunnen worden dat *elke* beperking in dit ruime begrip ongewenst is. Dit geldt met name als anders - zoals Starreveld dit duidelijk heeft uiteengezet - op aprioristische wijze zou worden vooruitgelopen op de beantwoording van een belangrijke organisatievraag door uit te gaan van de werkzaamheden die door de „administratie” *plegen* te worden verricht.

Toegegeven kan worden dat het, zoals Starreveld terecht opmerkt³⁾, hier niet zozeer gaat om het hanteren van een begrip maar om een *naamgeving*. Maar waarom zouden wij een naam blijven hanteren voor de aanduiding van een begrip als daardoor misverstanden rijzen en reacties worden opgeroepen die niet bedoeld zijn, terwijl er een betere naam beschikbaar is. „*Informatieverzorging*” drukt ook volgens het spraakgebruik uit wat bedoeld wordt. Het is een algemeen en ruim begrip dat ook in het dagelijkse gebruik niet wordt misverstaan. Laten we dan niet door het hanteren van een andere naam misverstanden scheppen die we later gedwongen worden weer uit de weg te ruimen.

Het zal mij een groot genoegen zijn als lezers van dit blad op ruime schaal uiting geven aan *hun* mening t.a.v. hetgeen ik heb getracht m.b.t. de naamgeving naar voren te brengen. Als meerderen met mij van mening zijn dat het hanteren van een ruim begrip voor processen van verzamelen, verwerken en verschaffen van informatie nuttig is en dat dit beter kan worden aangeduid met het woord „informatieverzorging” dan met het woord „administratie”, zou aan de betrokken instanties in overweging gegeven kunnen worden dit ook in de toelichting op het studieprogramma van het vak „administratieve organisatie” tot uitdrukking te doen komen.

³⁾ t.a.p. pag. 17/18.